

**«Ստոնատոլոգիա» մասնագիտությամբ հետազոտողի
որակավորման քննության
ՀԱՐՑԱՇԱՐ**

Ընդհանուր բժշկությանը վերաբերող հարցեր

1. Շոկ, տեսակները, առաջացման պատճառները և զարգացման մեխանիզմները: Ըստ էթիոլոգիայի շոկի տարբեր տեսակների պաթոգենետիկ առանձնահատկությունները:
2. Բորբոքում, դասակարգումը, պաթոգենեզի բաղադրյալները, գլխավոր միջնորդները, առանձնահատկությունները բերանի խոռոչում:
3. Իմուն գերզգայունություն: Ալերգեններ, դասակարգումը: Ալերգիկ ռեակցիաների դասակարգումը: Իմուն գերզգայունության ռեակցիաների, հիվանդությունների պաթոգենեզը:
4. Գերզգայունության ռեակցիաներ, տեսակները, էթիոլոգիան: Գերզգայունության ռեակցիաների ընդհանուր պաթոգենեզը և շրջանները: Առանձին տեսակների էթիոլոգիայի և պաթոգենեզի յուրահատկությունները:
5. Ադապտացիա և սթրես: Սթրեսորներ, դասակարգումը: Սթրես համակարգ, գործունեության սկզբունքները: Սթրեսի զարգացման մեխանիզմները և շրջանները: Սթրեսի պաշտպանողական-հարմարվողական և ախտածնական նշանակությունը:
6. Շաքարային դիաբետ, տեսակները, էթիոլոգիան, պաթոգենեզը և փոխանակային տիպային խանգարումները: Դրսևորումները դիմաձնոտային շրջանում
7. Կալցիումի և ֆոսֆորի փոխանակության տիպային խանգարումներ: Առաջացման պատճառները, զարգացման մեխանիզմները և դրսևորումները դիմաձնոտային շրջանում:
8. Հարվահանագեղձերի ախտաֆիզիոլոգիա: Հիպո- և հիպերպարաթիրեոզներ, տեսակները, էթիոլոգիան, պաթոգենեզը: Հարվահանագեղձի ախտերի ժամանակ պարօդոնտում առաջացող փոփոխությունների պաթոգենեզը:
9. Ցավ, ցավային և հակացավային համակարգեր, ցավի միջնորդներ, տեսակները: Ցավի բաղադրյալները (տրանսդուկցիա, տարանսմիսիա, մոդուլյացիա, պերցեպցիա): Քրոնիկ ցավի ախտածնական նշանակությունը: Ծայրամասային և կենտրոնական սենսիտիզացիա: Դիմային ցավ: Ցավազրկման ախտաֆիզիոլոգիական հիմունքները:

Գրականության ցանկ

1. «Ընդհանուր ախտաֆիզիոլոգիա», Գ.Ա.Նավասարդյան, 2007թ.
2. «Մասնավոր ախտաֆիզիոլոգիա», Գ.Ա.Նավասարդյան և համահեղ., 1998 թ.
3. «Ընդհանուր ախտաֆիզիոլոգիայի հարցեր և թեստեր», Ս.Ա.Ավետիսյան, Ա.Ա.Պասյան, Ա.Ս.Գրիգորյան, 2012թ.
4. «Աուտոբորբոքում և էնդոտոքսինային տոլերանտություն», Ավետիսյան Ս.Ա., 2012թ.

5. "Патофизиология", в двух томах, П.Ф.Литвицкий, 2012г.
6. "Патологическая физиология", Н.Н.Зайко, 2006г.
7. "Основы общей патологии", А.Ш.Зайчик, Л.П.Чурилов, 2005г.
8. "Патофизиология органов пищеварения", Дж. М. Хендерсон, 2005
9. "Патофизиология эндокринной системы", В.М. Кэттайл, Р.А. Арки, 2001
10. "Pathologic basis of disease", Robbins, 8th or 9th edition

Թերապևտիկ ստոմատոլոգիա

1. Թերապևտիկ ստոմատոլոգիայում հետազոտման հիմնական և հավելյալ եղանակների արդյունքների գնահատականը: Բուժման անհատական պլանի կազմումը
2. Ամբուլատոր ստոմատոլոգիական պրակտիկայում տեղային անզգայացման ժամանակակից տեխնոլոգիաները և միջոցները, տեղային անզգայացնող միջոցների ընտրությունը տարբեր պաթոլոգիաներ ունեցող հիվանդների դեպքում
3. Սեպանս դեֆեկտ կլինիկական տարբերակիչ ախտորոշումը և բուժման սկզբունքները
4. Ատամների վնասվածքներ: Ժամանակավոր և մշտական ատամների բուժման առանձնահատկությունները ատամի պսակի և արմատի տարբեր կոտրվածների դեպքում
5. Ատամների կարծր հյուսվածքների ոչ կարիեսային ախտահարումների բուժումը. սպիտակեցում, լեցավորում, ուղղակի եղանակով վիճիթների պատրաստում:
6. Ատամների կարիես: Կարիեսի բուժում: Բուժիչ և մեկուսիչ տակդիրների օգտագործում: Ատամների էսթետիկ վերականգնման համար նախատեսված ժամանակակից պլոմբանյութերը: Կիրառման առանձնահատկությունները:
7. Գամիկավոր կոնստրուկցիաներով դեվիտալ ատամի պսակային հատվածի վերակառուցում:
8. Ատամների պուլպիտների և պերիօդոնտիտների կլինիկական, տարբերակիչ ախտորոշումը:
9. Ատամների էնդոդոնտիկ բուժման ժամանակակից եղանակներն ու միջոցները:
10. Պարօդոնտի բորբոքային հիվանդությունների կլինիկական արտահայտությունը, բուժումը:
11. Շարժվող ատամների շինավորում: Ատամների ընտրողական հղկում:
12. ՄԻԱՎ-ի դրսևորումները արտահայտումը բերանի խոռոչի լորձաթաղանթին
13. Խելյիտներ: Շրթոնքի քրոնիկական ճաք: Կանխարգելում, բուժում:
14. Գլոսիտներ: Կլինիկա, բուժում:
15. Բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի և շրթոնքների կարմիր երիզի վրա նախաքաղցկեղային հիվանդությունների արտահայտումը: Կլինիկա, տարբերակիչ ախտորոշում, բուժում:
16. Ֆիզիոթերապևտիկ ախտորոշման և բուժման ժամանակակից եղանակները և սարքերը հիմնական ստոմատոլոգիական հիվանդությունների ժամանակ: ԷԱԱ,

էլէկտրոֆորէզ/ դէպոֆորէզ/, լազերային թերապիա, վակումային մերսում, հիդրոմերսում, բուժիչ նյութերով իրիգացիա:

17. Ատամների վնասվածքներ: Ժամանակավոր և մշտական ատամների բուժման առանձնահատկությունները ատամի պսակի և արմատի տարբեր կտրվածների դեպքում:

Գրականության ցանկ

1. Пожарицкая, Пропедевтика стоматологических заболеваний, 2004
2. Максимовский Ю.М., Фантомный курс терапевтической стоматологии, 1999
3. Հարությունյան Ա.Վ. Թերապևտիկ ստոմատոլոգիայի պրոպեդևտիկա, 2009
4. Хоменко А.А., Биденко Н.В., Практическая эндодонтия, 2002
5. Николаев А.И., Цепов Л.М., Практическая терапевтическая стоматология, 2004
6. Եսայան Լ.Վ. Ատամի կարծր հյուսվածքների ոչ կարիեսային ախտահարումներ, 2010
7. Լ.Վ.Եսայան, Ա.Ա.Ավետիսյան <<Վակղանի կառուցվածքը: Վակղանարորը>>, 2009
8. Боровский Е.В., Терапевтическая стоматология, 2002
9. Максимовский Ю.М., Терапевтическая стоматология, 2002
10. Данилевский Н.Ф., и др., Заболевания пародонта. Атлас, 1999
11. Боровский Е.В. Данилевский Н.Ф., Атлас заболеваний слизистой оболочки полости рта, 1981

Օրթոդոնտիա

1. Դիմաձևոտային համակարգի անը և զարգացումը: Ոսկրային, լիմֆոիդ և նյարդային հյուսվածքների անի առանձնահատկությունները: Անի ցեֆալոկաուդալ զրադիենտը: Վերին և ստորին ծնոտներին բնորոշ անի տեսակները:
2. Վերին և ստորին ծնոտների զարգացումը: Ոսկրային հյուսվածքի անի տեսակները (4 տեսակներ): Դիմաձևոտային համակարգի անի հսկողության ոսկրային, անատային տեսությունները, Ֆունկցիոնալ տեսությունը ըստ Moss-ի:
3. Ճառագայթային ախտորոշման ժամանակակից մեթոդների կիրառումը օրթոդոնտիայում: ՄՌՏ-ի կիրառումը օրթոդոնտիայում:
4. Օրթոդոնտիկ ախտորոշման մեթոդոլոգիական ասպեկտները և բուժման պլանավորումը:
5. Դիմաձևոտային անոմալիաների բուժման ժամանակակից մեթոդները՝ օրթոդոնտիկ /սարքավորումային/, պրոթետիկ, ֆիզիոթերապևտիկ և վիրաբուժական: Միոգիմնաստիկա:
6. Ժամանակակից հայացքներ ատամնաձևոտային համակարգի մորֆոլոգիական և ֆունկցիոնալ վերակառուցմանը օրթոդոնտիկ սարքավորումների ազդեցությամբ:

7. Շարժական օրթոդոնտիկ սարքերի պատրաստման ժամանակակից եղանակները:
8. Դիմաձևոտային անոմալիաների բուժման ժամանակ անշարժ օրթոդոնտիկ տեխնիկայի կիրառումը, բրեկետների տեղադրման կոնցեպցիան: Օրթոդոնտիկ աղեղներ, նրանց ձևերը, կիրառման սկզբունքները:
9. Լինգվալ տեխնիկայի օգտագործման հիմունքները: Ցուցումները, հակացուցումները, ֆիքսման եղանակները: TARG-ի և Hiro-ի մեթոդիկանները: Բրեկետների ֆիքսման անուղղակի մեթոդները:
9. Ռեցիդիվները և բարդությունները օրթոդոնտիայում: Ռենտենցիոն շրջան: Պոզիցիոնների կիրառման ցուցումները և նրանց կառուցվածքը:
12. Երեխաների և դեռահասների մոտ ատամնաձևոտային պրոթեզավորման առանձնահատկությունները: Պրոթեզավորման ձևերը, ցուցումները: Պրոթեզների կառուցվածքային տարրերը, պատրաստման եղանակները:
13. Դեմքի և ծնոտների զարգացման բնածին արատներ, նշանները, կանխարգելումը: Պիեր-Ռոբենի, Գոլդենխաուի, Վանդեվուդի համախտանիշներ: Օրթոդոնտիկ բուժօգնության կազմակերպման առանձնահատկությունները: Բնածին արատներով երեխաների խնամքի մոտեցման սկզբունքները: Մակնիլի մեթոդիկան, Կեզի լողացող օբտուրատոր: Ֆունկցիոնալ սարքերի կիրառումը:
14. Համակարգիչների կիրառումը բժիշկ - օրթոդոնտի կլինիկական պրակտիկայում: Ատամնաձևոտային անոմալիաների համակարգչային ախտորոշումը: Օրթոդոնտիկ բուժման արդյունքների համակարգչային կանխատեսումը և պլանավորումը:
15. Օրթոդոնտիկ բուժման հիմունքները ծնոտների կենտրոնական փոխհարաբերության դիրքում:
16. Հենքի տեսակները և ընտրության հիմունքները օրթոդոնտիայում:
17. Ոսկրային հենքը օրթոդոնտիայում, օրթոդոնտիկ միկրոիմպլանտների տեսակները և տեղադրման հիմունքները:
18. Օրթոդոնտիկ բուժման առանձնահատկությունները պարոդոնտի հիվանդությունների դեպքում:
19. Ժամանակակից անտեսանելի շարժական օրթոդոնտիկ սարքերը, տեսականները, կիրառման ցուցումները և պատրաստման եղանակները:
20. Օրթոդոնտիկ բուժման մեթոդի ընտրությունը ըստ պացիենտի տարիքային խմբի և անոմալիայի բարդության աստիճանի:

Գրականություն ցանկ

Հիմնական

1. Персии Л.С. Ортодонтия. Диагностика, виды зубочелюстных аномалий. Издание второе, дополнительное. М.: Ортоден-Инфо, 1999.-271с.
2. Персии Л.С. Ортодонтия. Лечение зубочелюстных аномалий. Издание второе, переработанное. М.: ООО Ортодент-Инфо, 1999, - 297с.
3. Персии Л.С., Косырева Т.Ф. Оценка гармоничного развития зубочелюстной системы. Уч. пособие.- Москва.: Центр Ортодент, 1996—45с.

4. Хорошилкина Ф.Я. Ортодонтия. МИА. 2006, 539с.
5. Тугарин В.А., Персии Л.С., Порохин А.Ю. Современная несъемная ортодонтическая техника эджуайс,—М.: ООО Ортодент, 1996.—220с,
6. Уильям Р., Проффит. Современная ортодонтия. 3-е издание. Москва. Медпрессинформ-2006
7. William R. Proffit. Henry W. Fields Contemporary orthodontics Fourth edition Mosby – 2007 768 p.
8. Уильям Дж. Кларк .Ортодонтическое лечение парными блоками Москва < Медпрессинфо> 2007г.

Լրացուցիչ

1. Р. Хинц, А. Шуман. Мультибанд-1. Основы лечения несъемной аппаратурой. Перевод с немецкого языка под общей редакцией профессора Л.С. Персина. М.: ООО Ортодент-Инфо, 1998. —92с
2. Brian D. Willison, CDT, Stephen P. Warunek, DDS, MS Practical Guide to Orthodontic Appliances Great Lakes Orthodontics, LTD 2004
3. Հովհաննիսյան Հ.Մ.- Ատամնաձևտտային (ԱԴԾ) անոմալիաների առաջացման և զարդացման պատճառները - ուսումնամեթոդական ձեռնարկ ուսանողների և կլինիկական օրդինատորների համար
4. Տեր-Պողոսյան Հ.Յու., Հովհաննիսյան Հ.Մ., Նալբանդյան Մ.Ս. Ատամնաձևտտային անոմալիաների ուղղորդումները, նրանց պատճառները և օրթոդոնտիկ բուժման արդյունքները ուսումնամեթոդական ձեռնարկ ուսանողների և կլինիկական օրդինատորների համար

Օրթոպեդիա

1. Դրոշմանյութերի ընտրություն և դրոշմների ստացման առանձնահատկությունները տարատեսակ օրթոպեդիկ կառույցների պատրաստման ժամանակ. լրիվ և մասնակի շարժական պրոթեզավորում, անշարժ պրոթեզավորում, պրոթեզավորում ինպլանտների վրա
2. Օրթոպեդիկ կառույցների տեսակի ընտրության որոշիչ գործոնները տարբեր կլինիկական դեպքերում առաջարկվող բուժման պլանավորում
3. Օրթոպեդիկ կառույցների պատրաստման գեղագիտական չափանիշները, պլանավորման եղանակները (Wax-up, mock-up, DSD ժպիտի թվային դիզայն) : Պլանավորված դիզայնի՝ բերանի խոռոչ փոխանցման գործնական եղանակները (CAD/CAM, silicon index և այլն)
4. Իմպլանտների ընդգրկմամբ տարբեր կլինիկական դեպքերում առաջարկվող բուժման պլաններում օրթոպեդիկ կառույցների տեսակի և դիզայնի ընտրություն՝ կախված պահպանված ատամներից (վիճաից, դիրքից և քանակից) և ինպլանտներից (չափից, դիրքից և քանակից)

5. Վերին և ստորին անատամ ծնոտների վրա իմպլանտների ներառմամբ պրոթեզավորում կլինիկական դեպքերում ենթակառուցյունների և պրոթեզավորման տեսակի ընտրությունը՝ կախված իմպլանտների չափերից, քանակից և դիրքից
6. Օրթոպեդիկ ստոմատոլոգիայում կիրառվող անշարժ կառույցների պատրաստման սկզբունքները՝ ելենելով բիոմեխանիկական օրինաչափություններից (գամփկներ, ներդիրներ, արհեստական պսակներ և կամրջաձև պրոթեզներ)
7. ՔՄՇՀ-ի բիոմեխանիկա, ստորին ծնոտի ֆիզիոլոգիական շարժումների ամբողջական ծավալը, կենտրոնական օկյուզիա, միջծնոտային կենտրոնական փոխհարաբերություն, դրանց արձանագրման եղանակները և ընտրությունը ըստ անհրաժեշտության: Հոդափոխանակիչներ. դասակարգում, կիրառման նշանակությունը: Դիմային աղեղ, դիմաղեղային արձանագրություն:
8. Օրթոպեդիկ ստոմատոլոգիայում կիրառվող ամբողջական կերամիկական և գիրկոնիում օքսիդ կերամիկական կառույցներ՝ Impress 1,2, IPS.e-max-press, cosmopost, cerec system, CAD/CAM համակարգեր
9. Ատամի կարծր հյուսվածքների պաթոլոգիական մաշվածություն, դասակարգում, էթիոլոգիա, պաթոգենեզ, կլինիկա: Բուժման առանձնահատկությունները՝ կախված էթիոլոգիայից, բարդության աստիճանից և կլինիկական տեսակից
10. Մասնակի անատամություն՝ էթիոլոգիա, պաթոգենեզ, կլինիկա, բուժում մասնակի շարժական ատամնաշարերի միջոցով: Մասնակի շարժական ատամնաշարերի բաղադրիչ տարրերը և կառուցվածքը
11. Մասնակի անատամություն: Մասնակի շարժական ատամնաշարերի պատրաստման ցուցումներ և հակացուցումներ: Մասնակի շարժական ատամնաշարի հիմնակմախքի դիզայնի ընտրություն՝ ըստ բիոմեխանիկական օրինաչափությունների
12. Լրիվ անատամություն, էթիոլոգիա, կլինիկական պատկերը: Լրիվ շարժական պրոթեզի ֆիքսացիա և կայունություն, ժամանակակից տեսությունները
13. Ժամանակավոր պրոթեզավորումը օրթոպեդիկ ստոմատոլոգիայում՝ անշարժ, իմպլանտների վրա, շարժական. նպատակը, ցուցումները, իրականացման եղանակները
14. Դիմածնոտային արատներ. դասակարգում և պրոթեզավորման առանձնահատկությունները
15. Պարոդոնտի ախտահարումների ժամանակ օրթոպեդիկ բուժում: Բեկակալում, ընտրողական հղկում, ատամների հղկման օրինաչափությունները պարոդոնտի հիվանդությունների դեպքում անշարժ պրոթեզավորում իրականացնելիս
16. Անշարժ կոնստրուկցիաների պատրաստման ժամանակ ատամի պսակային հատվածի կարծր հյուսվածքների հղկման սկզբունքները: Ռետրակցիայի ժամանակակից եղանակներ: Հարթակներ՝ տեսակները և ցուցումները
17. ՔՄՇՀ-ի ախտահարումներ. հոդախախտեր, արթրիտներ, արթրոզներ, մկանահոդային դիսֆունկցիա, Կոստենի համախտանիշ՝ էթիոլոգիա, պաթոգենեզ, կլինիկա, համակարգված բուժման եղանակները, օրթոպեդիկ բուժումը:

18. Անհատական գղայ: Լրիվ, մասնակի շարժական և ինպլանտների վրա պրոտեզավորման ժամանակ դրանց պատրաստման ցուցումները: Գղայի եզրերի ձևավորում Ստոմատոլոգիական նյութագիտություն: Մետաղներ, կերամիկական զանգվածներ, պլաստմասաներ, ցեմենտներ: Նյութերի ընտրությունը պրոթեզավորումը պլանավորելիս

Գրականության ցանկ

1. Օրթոպեդիկ ստոմատոլոգիա /Հատոր 1,2,3/- Վ.Լ.Բակայյան, Երևան, 2009
2. Դիմաձևոտային արատներ-Ս.Ռ. Հովհաննիսյան, Կ.Ա. Մաշինյան, Վ.Ռ. Զոփունյան, 2010
3. Основы несъемного протезирования- Шиллинбург Г., 2008
4. Ортопедическое лечение несъемными протезами- Розенштиль С., Лэнд М., Фуджимото Юнхай, 2010
5. Prosthodontic Treatment for Edentulous Patients: Complete Dentures and Implant-Supported Protheses, 13th Edition- George Zarb, John Hobkirk, Steven Eckert Rhonda Jacob, 2013
6. Dental Implant Prosthetics- Carl E. Misch, 2014
7. Craig's Restorative Dental Materials- Ronald L. Sakaguchi, John M. Powers, 2012
8. McCracken's Removable Partial Prosthodontics- Alan B. Carr, David T. Brown, 2011
9. Functional Occlusion: From TMJ to Smile Design- Peter Dawson, 2007

Մանկական ստոմատոլոգիա

1. Կարիեսի կլինիկական ընթացքի եւ բուժման առանձնահատկությունները տարբեր տարիքի երեխաների մոտ
2. Պուլպիտների բուժման կիրառելի եղանակները չձեւավորված արմատներով մնայուն ատամներում: Ապեքսոգենեզին եւ ապեքսիֆիկացիային նպաստող դեղամիջոցների կիրառումը:
3. Պերիօդոնտիտները մանկական հասակում: Բժիշկի դիրքորոշումը բուժման եղանակն ընտրելիս: Ժամանակավոր եւ մշտական արմատալեցավորման նյութեր:
4. Ատամների ծկթման ժամկետները: Արմատների ներծծման տեսակները:
5. Ատամների ոչկարիեսային ախտահարումներ. Ժառանգական ախտահարումներ, բուժման սկզբունքները:
6. Ատամների հիպոպլազիա, բուժման սկզբունքները տարբեր աստիճանի ախտահարման դեպքում:
7. Մանկական ինֆեկցիոն հիվանդությունների արտահայտումը բերանի խոռոչում, ստոմատոլոգի դիրքորոշումը բուժման պլանավորման ժամանակ:
8. Սուր հերպետիկ ստոմատիտը երեխաների մոտ: Կլինիկական ընթացքն ու բուժման սկզբունքները ՍՀՍ եւ ՔՀՍ ժամանակ:

9. Գինգիվիտներ մանկական հասակում: Կլինիկական ընթացքը եւ կիրառվող բուժման եղանակները:
10. Ազրեսիվ պարոդոնտիտ: Կլինիկական դրսևորումները, բուժման եղանակները, կիրառվող դեղորայքը:
11. Պարոդոնտոլիզ: Կլինիկական դրսևորումները բերանի խոռոչում:
12. Ատամների զարգացումը ռենտգենաբանական եւ կլինիկական տեսանկյունից:
13. Կարիեսի եւ պարոդոնտի հիվանդությունների կանխարգելման տեսական հիմունքները:
14. Բերանի խոռոչի հիգիենայի ուսուցումը, հսկումը, մասնագիտական հիգիենայի կատարումը: Բերանի խոռոչի հիգիենայի առարկաների եւ միջոցների ընտրությունը տարբեր տարիքային խմբերի համար, հաշվի առնելով բերանի խոռոչի առկա հիվանդությունները:
15. Կանխարգելում: Անտենատալ կանխարգելում, էսդոզեն եւ էկզոզեն կանխարգելման մեթոդներ եւ միջոցներ:
16. Ակոսների տեսակներ: Ակոսների զմբսում.տեսակներ եւ կիրառվող նյութեր:
17. Երեխայի հոգեբանական վիճակը ստոմատոլոգիական միջամտությունների ժամանակ: Բուժման նախապատրաստում: Անզգայացումները մանկական հասակում:
18. Ատամների հեռացման ցուցումները, հակացուցումները, կատարման առանձնահատկությունները մանկական հասակում: Ատամների վաղաժամ հեռացումից հետո կծվածքի խանգարումների կանխարգելման եղանակները:
19. Դիմածոտային շրջանի փափուկ եւ կարծր հյուսվածքների մեխանիկական, քիմիական, ֆիզիկական տրավմաներ: Կլինիկական դրսևորումներ, բուժման սկզբունքները:

Գրականության ցանկ

1. Персин Л.С., Елизаров В.М., Дьякова С.В. «Стоматология детского возраста», М., Медицина, 2003
2. Стоматология детского возраста. Под редакцией А.А. Колесова.— М.: Медицина, 1991
3. Справочник по детской стоматологии/ Под ред. А.С. Cameron, R.P. Widmer; Перевод с англ. Под ред. Т.Ф. Виноградовой, Н.В. Гинали, О.З. Топольницкого. – М.: МЕДпресс-информ, 2003
4. Стоматология детей и подростков: Пер. С англ. / Под ред. Ральфа Е. Мак-Дональда, Дейвида Р. Эйвери; – М.: Медицинское информационное агентство, 2003
5. Курякина Н.В. «Терапевтическая стоматология детского возраста» – М.: Медицинская книга, Н. Новгород: издательство НГМА, 2004
6. Pediatric Dentistry: Infancy Through Adolescence. Fourth edition. Edited by Jimmy R. Pinkham – Saunders, an imprint of Elsevier, New Delhi, 2005

7. Dentistry for the Child and Adolescent. Seventh edition. Edited by Ralf E. McDonald, David R. Avery – Mosby, 2000
8. Textbook of Pediatric Dentistry. Second edition. Edited by Raymond L Braham, Merle E. Morris – B.C. Decker Inc., Toronto, Philadelphia, 1998
9. Боровский Е.В., Максимовский Ю.М., Максимовская Л.Н. с соавт. «Терапевтическая стоматология», М., Медицина, 1998
10. Боровский Е.В. «Терапевтическая стоматология», Учебник, М: ООО «Медицинское информационное агентство» ТОО «Техлит», 1997.
11. Бернадский Ю.И. «Основы челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии» – М. Медицинская литература, 2007
12. Персин Л.С. Ортодонтия. Диагностика и лечение зубочелюстных аномалий: Руководство для врачей. – М. ОАО «Издательство «Медицина», 2004
13. Персин Л.С. Ортодонтия. Диагностика, виды зубочелюстных аномалий. Издание второе, дополнительное. М.: Ортодент-Инфо, 1999
14. Персин Л.С. Ортодонтия. Лечение зубочелюстных аномалий. Издание второе, переработанное. М.: ООО Ортодент-Инфо, 1999
15. Кузьмина Э.М. с соавт. «Профилактика стоматологических заболеваний», М., 1997
16. Боровский Е.В., Машкилейсон А.Л. «Заболевания слизистой оболочки полости рта и губ» М., Медицина, 1984
17. Фэлэйс Д. «Экстренная помощь в стоматологии», Пер. с англ. Под ред. А.С. Артюшкевича, Е.К. Трофимовой — М., Медицинская литература, 2001
18. Гречко В.Е. «Неотложная помощь в нейростоматологии». Изд. 2-е М., Медицина, 1990
19. Ավագյան Ա.Բ. «Քունք-ստործնոտային հողի հիվանդությունները մանկական հասակում», Երևան, 2007
20. Авакян А.Б., Саркисян А.Л. “Воспалительные заболевания слюнных желез”, Ереван, 2007
21. Ավագյան Ա.Բ. Ատամների հեռացումը մանկական հասակում: Երևան, 2006
22. Ավագյան Ա.Բ. Ստոմատոլոգիական միջամտությունների անզգայացումը մանկական հասակում, Երևան, 2006
23. Քոչարյան Գ.Ռ., Ավագյան Ա.Բ. Մանկական հասակի վիրաբուժական ստոմատոլոգիայի դասախոսությունների ժողովածու, մաս առաջին. Երևան, 1995
24. Քոչարյան Գ.Ռ., Ավագյան Ա.Բ. Մանկական հասակի վիրաբուժական ստոմատոլոգիայի դասախոսությունների ժողովածու, մաս երկրորդ. Երևան, 1996
25. Փափագյան Ա.Թ., Ստեփանյան Ռ.Մ. Վիրուսային ստոմատիտները մանկական հասակում, Երևան, 2006
26. Փափագյան Ա.Թ., Ստեփանյան Ռ.Մ. Կարիեսի և պարոդոնտի հիվանդությունների կանխարգելման հիմունքները, կարիեսի կանխարգելումը ըստ ՌԻԽտովսկու, 2001, Երևան, 2006
27. Մարգարյան Մ.Մ., Վարդանյան Ի.Ֆ. Լորձաթաղանթի հիվանդությունները մանկական հասակում, Երևան, 2004

Վիրաբուժական ստոմատոլոգիա

1. Վերակենդանացումը և ինտենսիվ թերապիան վիրաբուժական ստոմատոլոգիայում
2. Ընդհանուր և տեղային անզգայացումը վիրաբուժական ստոմատոլոգիայում
3. Տեղային անզգայացման դեղամիջոցները, դրանց բնութագիրը: Տեղային անզգայացման տարբերակները, դրանց կիրառման ցուցումները
4. Դիմաձևտային շրջանի բորբոքային հիվանդությունները: Օդոնտոգեն բորբոքային պրոցեսների ընթացքի տեսակի ախտորոշման կլինիկական և լաբորատոր չափանիշները (հիպոերզիա, նորմերզիա, հիպերերզիա)
5. Դիմաձևտային շրջանի օդոնտոգեն բորբոքային ախտահարումներով հիվանդների համալիր բուժական միջոցառումների ծրագրումը
6. Դիմաձևտային շրջանի օդոնտոգեն բորբոքային ախտահարումներ ունեցող հիվանդների հակամանրէային և իմունաշտկող բուժում:
7. Օրոանտրալ հաղորդակցության պլաստիկ փակման ժամանակակից նյութերն ու եղանակները
8. Դիմաձևտային շրջանի սպեցիֆիկ բորբոքային պրոցեսների կլինիկական ընթացքի, ախտորոշման և բուժման առանձնահատկությունները (պալարախտ, սիֆիլիս, ակտինոմիկոզ)
9. Թքագեղձերի բորբոքային և դիստրոֆիկ հիվանդությունները
10. Թքագեղձերի հիվանդությունների ճառագայթային և ոչ ճառագայթային ախտորոշման ժամանակակից եղանակները
11. Քունք-ստորձևտային հոդի հիվանդությունները և ախտահարումները: Միոզեն, ներոզեն, արթրոզեն և պսիխոզեն խանգարումների ախտորոշումը, վերլուծությունը և վերացման եղանակները ցավային դիսֆունկցիայի միոֆասցիալ համախտանիշով, ներիտներով և ներալգիաներով հիվանդների համալիր բուժման մեջ
12. Ատամնային ինպլանտացիա: Ներտունկերի ժամանակակից տեսակները, նրանց բնութագիրը, ընտրության ցուցումները: Բերանի խոռոչի նախապատրաստումը ինպլանտացիային՝ ատամնաբնային ելունի ավելացում, սինուսիթիքսիզ
13. Պարօդոնտի հիվանդությունների վիրաբուժական բուժման եղանակները:
14. Հիդրօքսիլապատիտի և կենսաթաղանթի հիման վրա ստեղծված բիոկոմպոզիցիոն նյութերի օգտագործումը պարօդոնտի հիվանդությունների բուժման վիրաբուժական եղանակների կիրառման դեպքում
15. Դեմքի ոսկրերի կտրվածքների բուժման ժամանակ օստեոսինթեզի կատարման ժամանակակից եղանակներն ու սարքերը
16. Դիմաձևտային շրջանի և պարանոցի ուռուցքներն, ուռուցքանման ախտահարումները և բուշտերը
17. Դեմքի և ծնոտների վերականգնողական վիրաբուժություն: Դիմաձևտային շրջանի վերականգնողական վիրահատությունների ծրագրումը՝ կախված հիվանդի տարիքից, անցկացված բուժումից, արատի տեղակայումից կամ ձևախախտումից

Գրականության ցանկ

Հիմնական

1. Վիրաբուժական ստոմատոլոգիայի պրոպեդեուտիկա: Ուս. ձեռնարկ բժշկական համալսարանի ուսանողների համար Է.Կ. Ավետիսյանի խմբագրությամբ. – Եր.: ԵՊԲՀ, 2011. -196 էջ.
2. Դիմաձևոտային շրջանի վնասվածքներ: Ուս. ձեռնարկ/ Յու.Մ. Պողոսյան, Ա.Յու. Պողոսյան, Ա. Յու. Պասյան, - Եր.: ՎՄՎ-ՊՐԻՆՏ, 2010.-288էջ.
3. Քոնքստորձևոտային հողի հիվանդություններ: Ուս. ձեռնարկ/ Յու.Մ. Պողոսյան, Հ.Դ. Ենքյան, - Եր.: ՎՄՎ-ՊՐԻՆՏ, 2009.-160 էջ.
4. Хирургическая стоматология: Учебник / Под ред. Т.Г. Робустовой. – 3-е изд., перераб. и доп. – М., Медицина, 2003. – 503 с.

Լրացուցիչ

1. Տեղային անզգայացումը ստոմատոլոգիայում: Ուս. ձեռնարկ/ Յու.Մ. Պողոսյան, Ա. Հ. Սեայան, - Եր.: ՎՄՎ-ՊՐԻՆՏ, 2009.-116 էջ.
2. Խ. Ա. Բադայան, Յու.Մ. Պողոսյան. Վիրաբուժական ստոմատոլոգիա: Դասագիրք բժշկ. Ինստ-ի ստոմ. Ֆակ. Ուսանողների համար. – Եր., Լույսե, 1991. – 447 էջ.
3. Ю.И. Бернадский. Травматология и восстановительная хирургия челюстно-лицевой области. – 3-е изд., перераб. и доп. – М., Медицинская литература, 1999. – 456 с.
4. Ю.И. Бернадский. Основы хирургической стоматологии. – Киев, “Здоров’я”, 1970–481 с.
5. Клиническая оперативная челюстно-лицевая хирургия. /Под ред. Н.М. Александрова. – 2-ое изд., переработ. и доп. – Л.: Медицина, 1985. – 448 с., ил.
6. Vinod Kapoor. The Textbook of Oral and Maxillofacial Surgery. Second Edition. – ARYA (MEDI) Publishing House. – New Delhi – 110002. - 684 page
7. M. Miloro, G. Ghali, P. Larsen, P. Waite. Peterson’s Principles of Oral and Maxillofacial Surgery. Vol. 1, Vol.2. BS Decker Inc Hamilton – London, 2004, 766 p+ 718 p.
8. James R. Hupp, Edward Ellis III, Myron R. Tucker. Contemporary Oral and Maxillofacial Surgery. 5th editon. MOSBY, Elsevier , 2008, 714 p.
9. Omar Abubaker, Kenneth Benson. Oral and Maxillofacial Surgery Secrets. HANLEY & BELFUS, INC., Philadelphia. – 2006. - 330 pages.